

Skillnader mellan RAMS och BAS årsregister

Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik, RAMS, har mellan 1985 och 2021 redovisat årlig statistik över arbetsmarknaden. Statistiken beskriver huvudsakligen antalet förvärvsarbetande och ej förvärvsarbetande personer för den folkbokförda befolkningen. Befolkningens arbetsmarknadsstatus, BAS, är ny registerbaserad statistik som ersätter RAMS och har som syfte att med hjälp av administrativa data beskriva utbudet av arbetskraft i Sverige för månad, kvartal och år. Statistiken i BAS är mer omfattande och redovisar bland annat antalet sysselsatta, arbetslösa och personer utanför arbetskraften för den folkbokförda befolkningen. Statistik från BAS finns från och med år 2020.

BAS redovisas i tre varianter: preliminär statistik baserad på månatliga uppgifter (BAS preliminär), slutlig statistik baserad på månatliga uppgifter (BAS slutlig) och slutlig årsstatistik (BAS årsregister). Anledningen till att BAS publiceras i olika varianter är för att tillgodose skilda behov bland användare. Samtidigt som den preliminära statistiken är aktuell, ligger mer uppdaterad och korrigerad administrativ information till grund för den slutliga statistiken.

Syftet med BAS årsregister är att skapa en variant som i så stor utsträckning som möjligt motsvarar RAMS och samtidigt ger användare ny information för djupare analys och förståelse av arbetsmarknaden. Övergången från RAMS till BAS årsregister har dock medfört skillnader som påverkar jämförbarheten över tid.

Både i RAMS och BAS årsregister används november som referensperiod vad gäller definitionen av sysselsatta, och i BAS även för övriga arbetsmarknadsstatusar. Statistiken i BAS årsregister är därmed i stor utsträckning densamma som statistiken i BAS slutlig avseende november månad.

Nedan redogörs översiktligt för de mest väsentliga skillnaderna i RAMS och BAS årsregister. Mer information om de två varianterna finns i Kvalitetsdeklaration – Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS), 2021 (scb.se) och Kvalitetsdeklaration - Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) Slutlig statistik baserat på årliga uppgifter, 2022 (scb.se).

Utökad information i BAS

BAS beskriver förutom sysselsatta (förvärvsarbetande i RAMS) även arbetslösa, studerande, pensionärer och sjuka. Statusarna definieras och framställs enligt en hierarkisk princip, vilket innebär att en person endast kan ha en arbetsmarknadsstatus. Personer som inte kan härledas till någon status räknas till gruppen övrig. BAS redovisas även tillsammans med huvudsaklig inkomstkälla och arbetsrelaterad inkomstnivå som kan fördjupa förståelsen av exempelvis begreppet sysselsättning.

Den huvudsakliga populationen i BAS årsregister avser åldern 15 till 74 år medan den i RAMS är 16 till 74 år.

Definitionsskillnader mellan förvärvsarbetande i RAMS och sysselsatt i BAS

Nedan följer en beskrivning av de huvudsakliga skillnaderna mellan definitionen av förvärvsarbetande i RAMS respektive sysselsatt i BAS årsregister.

En skillnad som har mindre betydelse för statistiken är att i RAMS användes en gräns om 99 kr för att klassificeras som sysselsatt vad gäller ersättningar som är underlag för arbetsgivaravgift enligt arbetsgivardeklaration (AGI). Motsvarande gräns används inte i BAS och därmed inte heller i BAS årsregister.¹

En annan skillnad mellan statistikprodukterna handlar om nordiska inkomster. Personer som är bosatta i Sverige men som arbetar i annat nordiskt land har inte klassificerats som förvärvsarbetande i RAMS. I BAS klassificeras dessa individer som sysselsatta om de inte kan härledas till någon annan arbetsmarknadsstatus.

En skillnad mellan BAS och RAMS som har relativt stor betydelse för statistiken är hur företagare, egenföretagare och företagare i AB definieras. I RAMS krävdes att en person under referensåret hade deklarerat för aktiv verksamhet i en enskild firma, handels- eller kommanditbolag för att klassificeras som egenföretagare. I BAS, och därmed även BAS årsregister, klassificeras en egenföretagare efter en bedömning baserad på diverse avtryck personen gjort kopplat till egenföretagande. Förutom den årliga inkomstdeklarationen och bilagorna NE (enskilda näringsidkare) eller N3A (handels- och kommanditbolagsdelägare) till Skatteverket används även information från preliminära inkomstdeklarationer, månadsdebiterad F-skatt, omsättning och andra aktiva statusar i SCB:s företagsregister.

¹ Gäller från och med RAMS 2019 då en ny metod på grund av byte av datakälla från årliga kontrolluppgifter till månadsvisa AGI.

I RAMS klassificerades de personer som under året deklarerat för kvalificerade andelar i ett fåmansföretag och samtidigt under månad november fått en utbetald ersättning avseende lön från samma företag som företagare i AB. Motsvarande definition gäller för all slutlig statistik i BAS. Dessutom används i BAS information från Bolagsverket om företrädare och verklig huvudman samt andra uppgifter om exempelvis omsättning, adress och aktiva statusar i SCB:s företagsregister.

Registerstatistikens olika statusar baseras i huvudsak på utbetalningar och ersättningar. Det gäller både i RAMS och i BAS årsregister. För vissa av utbetalningarna är det möjligt att utgå ifrån den tidsperiod som aktiviteten för utbetalning ägde rum och för vissa utbetalningar ifrån den tidsperiod då ersättningen utbetalades. I den slutliga statistiken i BAS används, där det är möjligt, uppgift om den tidsperiod då aktiviteten utfördes. Det handlar framför allt om uppgifter kopplade till ersättningar för tillfälligt frånvarande, studier, sjukdom och pensioner. I RAMS tillämpades endast uppgift om den tidsperiod då ersättning utbetalats.

Redovisning

Statistik i RAMS och BAS redovisas efter olika indelningar och redovisningsgrupper. En del information som relaterar till arbetsmarknadsstatus sysselsatt baseras på personens huvudsakliga arbetsställe. Det handlar bland annat om vilken näringsgren en person arbetar inom men också om var personens arbetsställe är beläget. Uppgifterna om arbetsställe hämtas från SCB:s företagsregister, FDB. En skillnad mellan RAMS och BAS årsregister är vilken version av FDB som används. I BAS årsregister används månadsversionen för november. I RAMS skapades en helårsversion av FDB i syfte att täcka in en större population. Årsversionen kompletterades med ytterligare arbetsställen för en del företag vid misstanke om att det saknades arbetsställen i FDB.

Både i RAMS och BAS årsregister görs en hantering för att rätta upp saknade och felaktigt rapporterade arbetsställesnummer som vidare kopplas till ett arbetsställe. I RAMS hanterades upprättningen med manuella inslag medan det i BAS årsregister görs maskinellt.

De blir i vissa fall skillnader mellan vilka arbetsställen personer placerats på i RAMS jämfört med i BAS.

En annan skillnad kopplad till redovisning är att BAS årsregister baseras helt på den internationella sektorkodsindelning (INSEKT 2014). I RAMS gjordes en gruppering för redovisningsändamål som ursprungligen skapades i Folk- och bostadsräkningarna. Sektorkoden bildades utifrån företagets institutionella sektorkod, ägarkategori och juridisk form vilka hämtas från Företagsregistret (FDB).

Numerisk jämförelse

RAMS och BAS årsregister ger båda statistik om nivå och utveckling av antal sysselsatta i Sverige. Som nämnts tidigare finns det skillnader mellan framställandet av RAMS och BAS årsregister som påverkar statistiken. I Tabell 1 redovisas några av skillnaderna numeriskt.

Tabell 1. Numerisk jämförelse av antal sysselsatta mellan BAS årsregister 2021, 15 – 74 år och RAMS, år 2021, 16 – 74 år

	BAS Årsregister	RAMS	Skillnad
Anställd	4 615 000	4 638 700	-23 700
Egenföretagare	262 500	273 000	-10 500
Företagare i AB	279 000	197 700	81 300
Totalt sysselsatta	5 156 500	5 109 400	47 200